

systemproblemen oplossen

een praatplaat van de all inclusive wijk

een praatplaat van de all inclusive wijk
www.deallinclusivewijk.nl

introductie

Armoede, klimaatverandering, eenzaamheid, polarisatie, tweedeling, vervuiling, oplopende zorgkosten zijn de grote vraagstukken van deze tijd. Deze problemen spelen mondiaal en in de wijk. Wij denken dat deze grote vraagstukken niet in de systeemwereld opgelost kunnen worden. Er is een te grote spaghetti van oorzaken, gevolgen en belangen. Deze spaghetti is wel te ontrafelen in de leefwereld.

Zowel internationaal, nationaal als lokaal doen we ons best om onze planeet, ons land of onze wijk leefbaar en gezond te houden. De all inclusive wijk beschrijft de diepere oorzaken van deze complexe problemen en formuleert nieuwe oplossingen die in de wijk eenvoudig en praktisch uitvoerbaar zijn.

De wijk heeft een ideaal schaalniveau om systeemproblemen te bestuderen en op te lossen. In de wijk kan je namelijk gewoon zien en vragen wat er gebeurt: hoeveel mensen eenzaam zijn en waarom, hoeveel mensen zorg nodig hebben en waarom, wat er gebeurt met de planten in een droge en hete zomer, hoeveel zonnepanelen er op de daken liggen, waarom mensen geen werk hebben, etc.

Kern van onze analyse is dat het huidige economisch systeem steeds meer geld, capaciteit en waarde uit de wijk trekt, waardoor het vermogen om als gemeenschap goed voor jezelf en elkaar te zorgen steeds kleiner wordt. Hierdoor vallen niet alleen mensen om, maar ook huishoudens, lokale bedrijven, ziekenhuizen en gemeenten: we worden ziek, gaan failliet of raken diep in de schulden.

In deze praatplaat duiken we wat dieper in deze materie.

voorbeelden van systeemproblemen

Het aantal gezinnen dat in Den Haag dakloos is of dreigt te raken, is sinds 2015 enorm toegenomen.

www.omroepwest.nl

Het Slotervaartziekenhuis en de IJsselmeerziekenhuizen zijn 25 oktober 2018 failliet verklaard.

www.rijksoverheid.nl

Armoede onder werkende Nederlanders groeit hard.

www.ad.nl

40,7 graden in Gilze-Rijen.

www.knmi.nl

De 26 rijkste mensen op aarde hebben samen meer vermogen dan de armste helft van de wereldbevolking, 3,8 miljard mensen.

www.nos.nl

Hoogleraar Saskia Sassen: 'Huurhuizen worden handelswaar van internationale financiële elite'

www.volkskrant.nl

De gemeentelijke uitgaven in het sociaal domein, stijgen harder dan de gemeentelijke inkomsten.

www.divosa.nl

Drie op de tien ondervraagde jongeren (29%) van 16 t/m 34 jaar voelden zich in de afgelopen twee jaar langere tijd depressief of zijn dat nu nog steeds.

www.ggznieuws.nl

het probleem

de rek is eruit: geld en eigendom in de wijk trekt steeds verder naar buiten

het theoretisch verhaal (groot)

De liberalisatie van de kapitaalmarkt (wereldmarkt) heeft ervoor gezorgd dat kapitaal snel verplaatst kan worden naar plaatsen waar het rendement het hoogst is. Dit heeft voordelige én nadelige effecten.

Voordelig effect: groei van wereldhandel en efficiëntere productie, c.q. welvaart.

Nadelig effect: toenemende inkomensongelijkheid, verminderde koopkracht, verlies van onderhandelingspositie van werknemers, verlies van habitat.

De nadelige effecten zijn inmiddels zo groot dat ze een niet meer te ontkennen klimatologisch en sociaal-economisch probleem vormen. Dit probleem zien we terug op alle schaalniveaus, zowel mondiaal als in de wijk, in de natuur, bij burgers, lokale bedrijven en overheden.

geld en eigendom

Geld is een ruilmiddel. Het gaat van hand tot hand. Hoe langer een euro in een lokale economie circuleert, hoe meer welvaart er ontstaat. Jij koopt brood bij de lokale bakker, de bakker koopt met die euro's een fiets bij de fietsenmaker, de fietsenmaker koopt weer brood bij de bakker en betaalt huur aan een lokale huisbaas, etc. Maar het geld draait lokaal steeds minder vaak rond omdat het aan de reële economie onttrokken wordt door bedrijven die geen band meer hebben met de lokale gemeenschap. In de loop der tijd werden lokale bedrijven zoals de slager of de fietsenmaker overgenomen door landelijke ketens, zoals Hema, Kruidvat, V&D. Vervolgens zijn die ketens weer overgenomen door internationale bedrijven die slechts gericht zijn op winstmaximalisatie. Zij onttrekken geld en eigendom aan de gemeenschap. Hetzelfde geldt voor het vastgoedbeleid van gemeenten (publiek bezit verkopen aan private partijen betekent verlies van openbare ruimte) en de schaalvergroting in de zorg of het onderwijs. Kort gezegd, geld en eigendom trekt steeds verder naar buiten, naar grote, internationale partijen. Dit geeft een mooi BNP maar heeft systematisch een negatief effect op de welvaart en het welzijn in de wijk.

het probleem

de rek is eruit: geld en eigendom in de wijk trekt steeds verder naar buiten

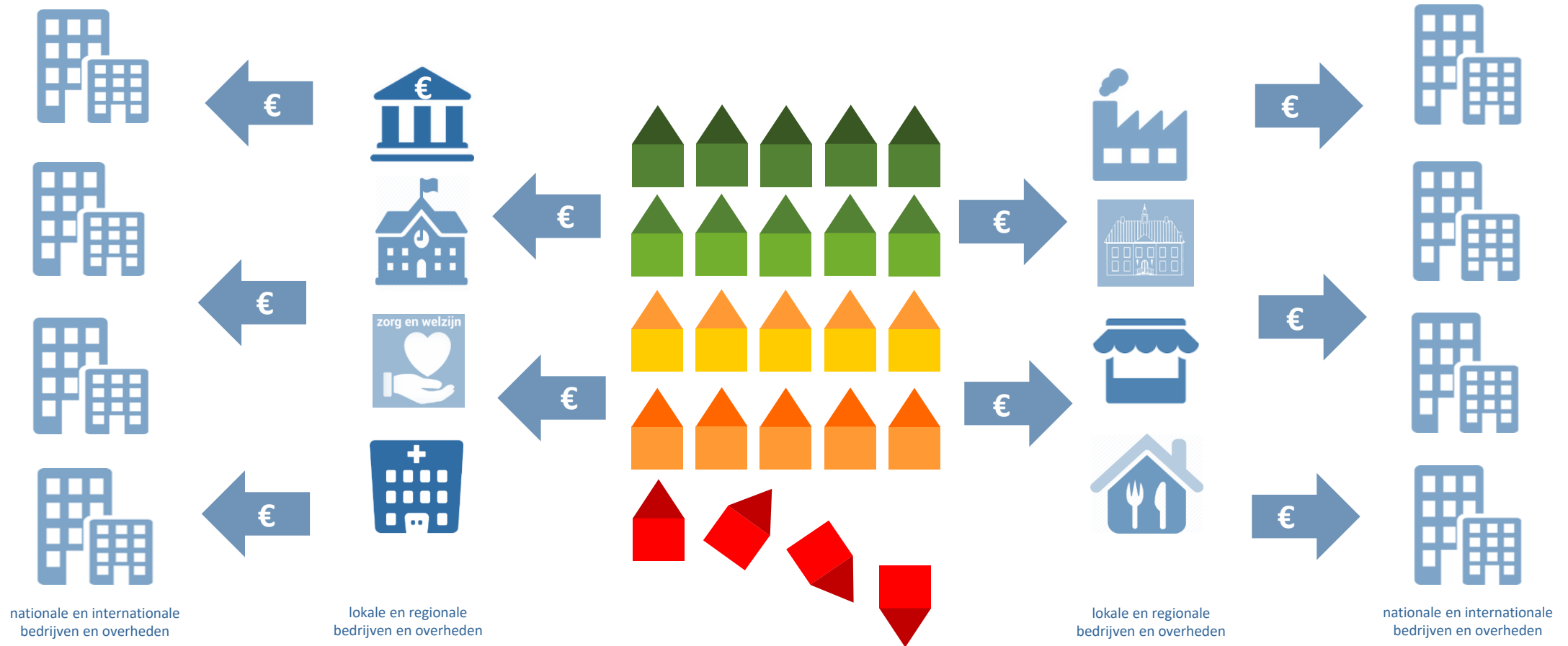
het praktische verhaal (klein)

De gevolgen van dit theoretische verhaal zijn in de wijk goed te zien. We kopen onze spullen goedkoop bij grote, vaak internationale bedrijven, waardoor er nauwelijks nog lokale bedrijvigheid in de wijk is en alle winkelcentra in Nederland er hetzelfde uitzien. We zijn overdag goeddeels weg, want ook ons werk is elders. Geld en werk trekt zo de wijk uit. Hierdoor is er onvoldoende capaciteit om het huishouden van de wijk gaande te houden. De leefbaarheid en vitaliteit lopen terug, en dus lopen de maatschappelijke kosten voor zorg en participatie op. Ook huishoudelijke kosten voor wonen en basisvoorzieningen lopen op, jongeren zien weinig toekomstperspectief, mensen trekken zich terug achter hun voordeur of trekken een geel hesje aan.

Een ander gevolg is dat het werk in de wijk (particulier werk zoals schoonmaken, koken, boodschappen, kinderen begeleiden, klussen, etc.) en publiek werk (park onderhouden, straten vegen, thuiszorg, etc.) steeds vaker ingekocht wordt bij bedrijven. Omdat we zelf druk zijn met ons betaalde werk of omdat we de vervelende klusjes liever niet zelf willen doen. Anders gezegd: steeds meer werk spelen we over de band van geld. En dus hebben we steeds meer geld nodig, en dus moeten we steeds harder werken en dus worden we steeds moeier en dus kopen we steeds meer in ... Zie je de vicieuze en ziekmakende cirkel? Een systeemprobleem. Een systeemprobleem dat alleen maar opgelost kan worden als we iets in deze mallemolen gaan doorbreken.

het probleem

de rek is eruit: geld en eigendom in de wijk trekt steeds verder naar buiten

Ons huishouden, onze gezondheid en onze leefomgeving zijn niet bestand tegen de groeiende economische kracht van grote bedrijven.

het gevolg: huidige situatie

de wijk heeft onvoldoende grip op haar eigen huishouden

Door de grote financieel-economische ontwikkelingen verliest de wijk **structureel en onvermijdelijk** steeds meer grip op haar eigen huishouden en leefomgeving. Dat verlies ziet er zo uit:

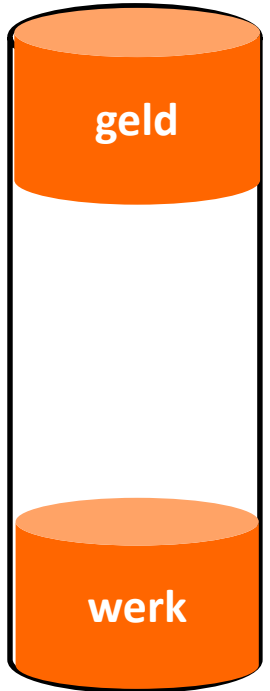
- Geld en werk trekken naar steeds grotere, verder weggelegen bedrijven en organisaties (kapitaalmarkt)
- Dienstverleners verleggen transactie- en verwerkingskosten naar inwoners/consumenten (geen onderhandelingspositie)
- Onnodige overheidsbemoeienis houdt status quo en afhankelijkheid in stand (legitimatie)
- Inwoners zijn niet georganiseerd en betalen dus teveel voor basisvoorzieningen (geen onderhandelingspositie)
- Tempo en eisen worden voortdurend opgeschroefd: meedoen wordt steeds moeilijker en stressvoller (verslechtering positie werkenden, angst voor tekort)
- Weggooien van waardevolle spullen en materialen (inwoners: we kopen wel weer nieuw); geplande slijtage (bedrijven: koop maar weer nieuw)

Op het volgende plaatje brengen we dit in beeld.

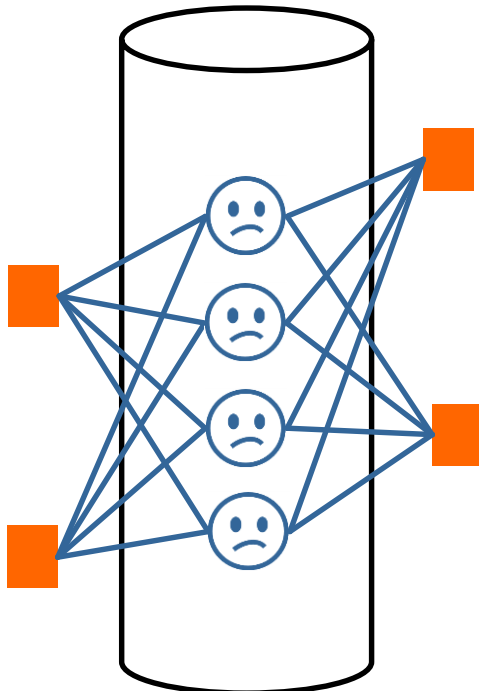
huidige situatie

de wijk heeft onvoldoende grip op haar eigen huishouden

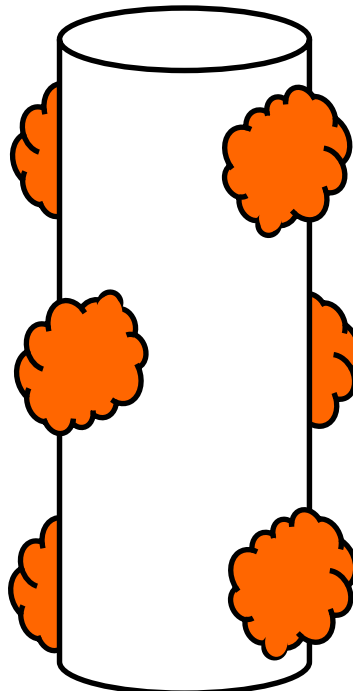
onnodige
onttrekkingen

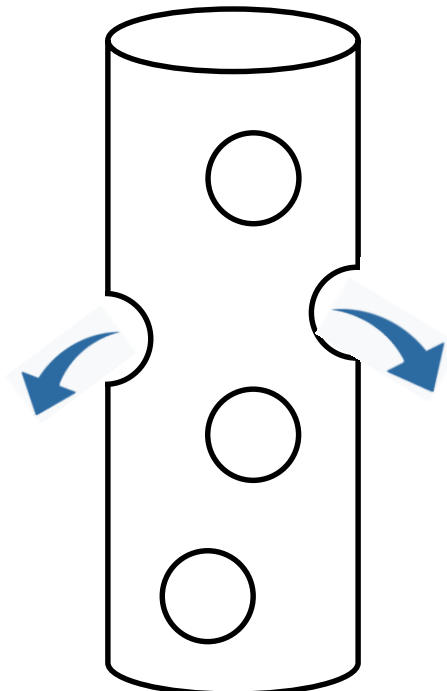
onnodige
bewegingen

onnodige
bemoeienis

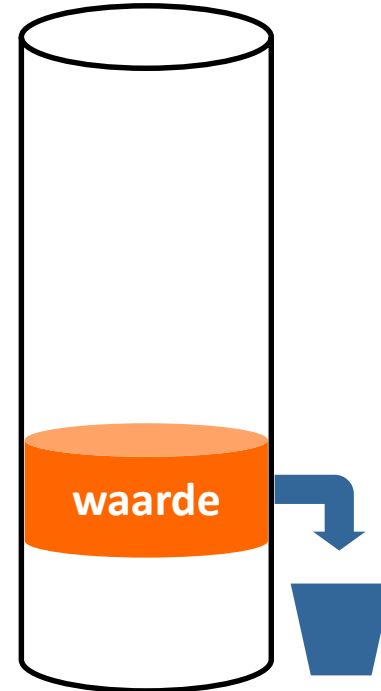
onnodig
wegleken

onnodig
stilzetten

onnodig
weggooien

de oplossing

het huishouden van de wijk structureel anders organiseren

Als je wilt dat het wereldwijde economisch systeem verandert, zal je in de wijk de structuur moeten veranderen. De wijk heeft namelijk niet de power om de grote vastgoedjongens, de mondiale techbedrijven of de farmaceutische industrie te veranderen. Maar de wijk heeft wel de power om zichzelf anders te organiseren. Duurzaam, Collectief, Inclusief. Om de wijk weer vitaal en toekomstbestendig te maken, zullen we het huishouden van de wijk dan ook structureel anders moeten gaan organiseren. De all inclusive wijk focust daarbij op een heel simpel uitgangspunt: de berg werk. Oftewel de vraag: "wat is het werk dat in de wijk gedaan moet worden om de wijk duurzaam en gezond te maken en te houden?"

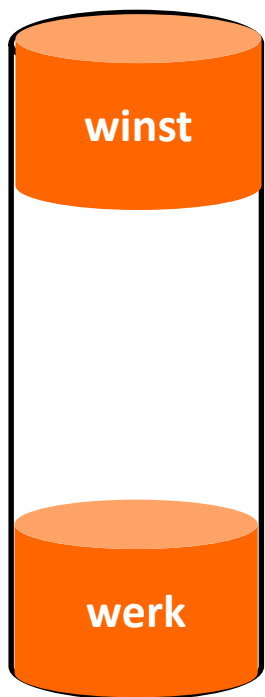
Wat gaan we doen?

- Werk en winst terugbrengen
- Samenwerking organiseren
- Eigenaarschap teruggeven
- Stoppen met zinloze bullshit
- Mensen herwaarderen
- Circulair organiseren

de oplossing

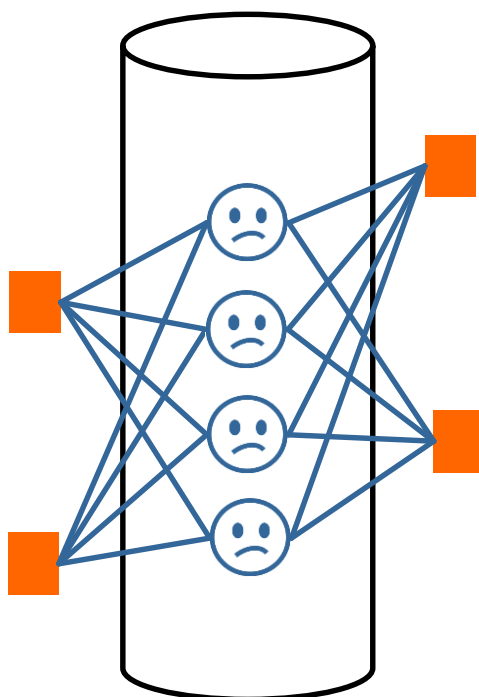
het huishouden van de wijk structureel anders organiseren

onnodige
onttrekkingen

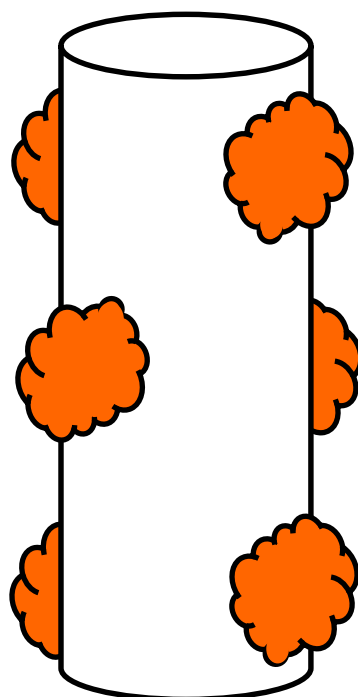
werk en winst
terugbrengen

onnodige
bewegingen

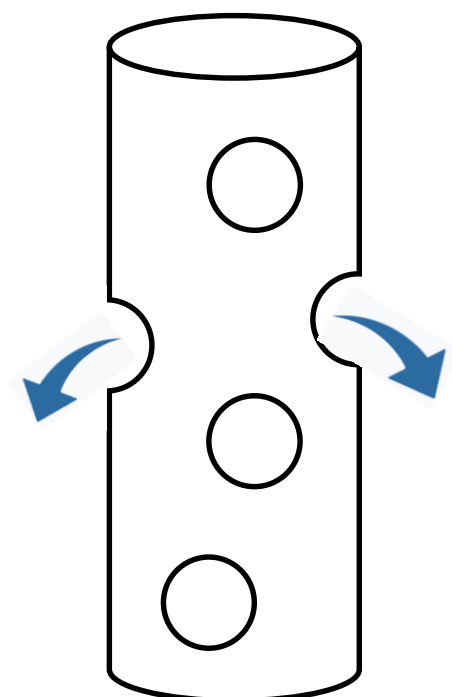
samenwerking
organiseren

onnodige
bemoeienis

eigenaarschap
teruggeven

onnodig
wegleken

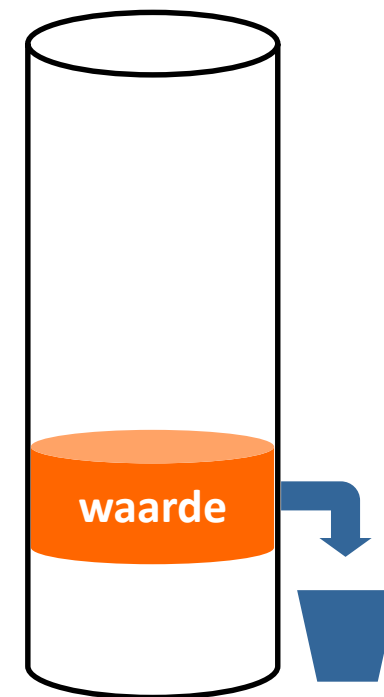
stoppen met
zinloze bullshit

onnodig
stilzetten

mensen
herwaarderen

onnodig
weggooien

circulair
organiseren

de all inclusive wijk

hoe kunnen we dat doen?

publiek-privaat-particuliere samenwerking

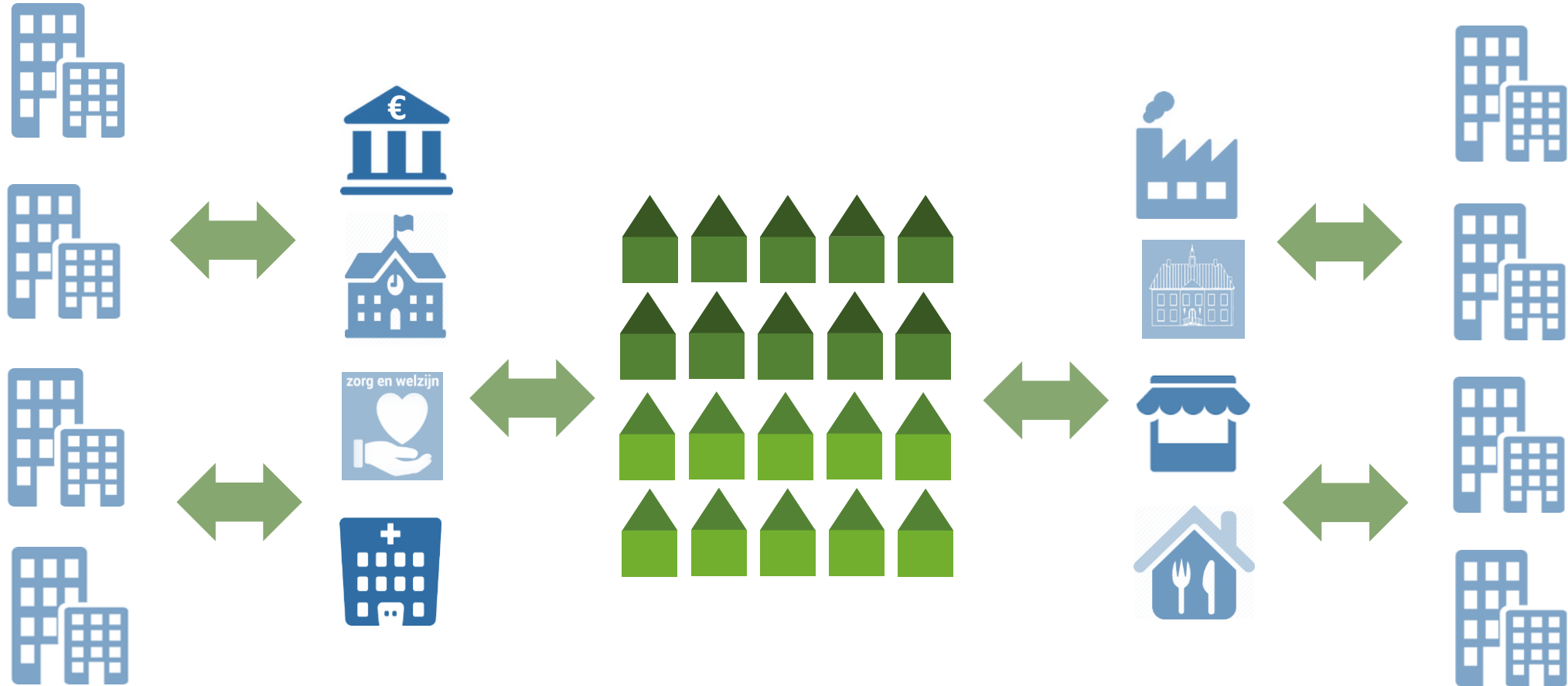
Structureel anders organiseren van het werk in de wijk vraagt lef om vertrouwde werkwijzen los te laten en nieuwe organisatievormen (nieuwe structuren) in de wijk te ontwikkelen.

Deze nieuwe organisatievormen zijn integrale netwerken waar inwoners, bedrijven en overheden samenwerken aan een opgave. Deze nieuwe organisatievormen hebben een fysieke, een sociale en een economische kant: ze hebben een plek in de wijk (een hub), ze bestaan uit een verbonden coalitie (een netwerk) en ze zijn ondernemend (ze dienen altijd het belang van de wijk / inwoners).

Deze nieuwe organisatievormen maken publiek-privaat-particuliere samenwerking mogelijk. Het werk dat gedaan moet worden, wordt op een grote hoop gelegd om vervolgens te bepalen wie wat wanneer het beste kan doen. Hieruit ontstaan tijdelijke samenwerkverbanden of structurele netwerkorganisaties die een permanente functie uitoefenen in de wijk. Bijvoorbeeld een mobiliteitshub met elektrische deelauto's. Of een onderhoudshub voor het verduurzamen van woningen. Of een zorghub voor ouderen in de wijk.

hoe kunnen we dat doen?

publiek-privaat-particuliere samenwerking

Inwoners, overheden, bedrijven en organisaties
gaan samen het huishouden van de wijk organiseren.

voor wie?

Voor wie zijn wij relevant?

Voor inwoners: die hun wijk *toekomstbestendig en duurzaam* willen maken met behulp van *collectieve basisvoorzieningen*, en zo schrijnende problemen willen oplossen op thema's als klimaatverandering, armoede, eenzaamheid, veiligheid, gezondheid, circulaire economie.

Voor overheden: die *oplopende maatschappelijke kosten* willen terugdringen. Met name gemeenten kunnen *miljoenen besparen* als zij in de wijk integraal gaan werken. Dat vraagt overigens wel lef om te willen experimenteren met nieuwe organisatievormen in de wijk.

Voor overheden: die *duurzaamheidsdoelen* willen realiseren (bijvoorbeeld de warmtetransitie / aardgasvrije wijk). De wijk heeft een ideaal schaalniveau om te experimenteren met *nieuwe structuren en werkvormen*.

Voor bedrijven: die *toekomstbestendig* willen worden. Bedrijven die een oprechte relatie aangaan met hun klanten en echt van betekenis willen zijn voor hun omgeving, hebben een voorsprong op hun concurrenten. De all inclusive wijk biedt mogelijkheden om te *innoveren* en te *experimenteren* met duurzame en contextgebonden *verdienmodellen* en projecten waarin het werk zoveel mogelijk in de wijk zelf belegd wordt.

Voor maatschappelijke organisaties, kennis- en zorginstellingen: die willen *ontschotten* en een omslag naar *integraal en communitybased werken* willen maken. Hiërarchische, sectorale organisatievormen moeten op de schop. Kom experimenteren in wijk met *citizen science* en *participatie*.

Meer weten?

kom naar een meetup

We gaan dieper in op de structurele veranderingen die nodig zijn om een wijk duurzaam, dynamisch en inclusief te maken. We geven praktijkvoorbeelden uit ons werk in de wijk. Met veel ruimte voor dialoog en vragen over je eigen werk.

nodig ons uit voor een expertmeeting

We gaan aan de hand van deze praatplaat met je initiatief, team of genodigden aan de slag met de complexe problemen in je wijk. We gaan op verkennen welke nieuwe structuren en werkvormen nodig zijn om de wijk duurzaam, dynamisch en inclusief te maken.

meld je aan voor een cursus of opleiding

We organiseren een veelzijdig opleidingsprogramma, van kleine workshops tot meerdaagse trainingen.

start een experiment of ontwikkeltraject in de wijk

We geven strategisch advies en begeleiden je experiment of ontwikkeltraject.

Interesse? Neem contact met ons op of kijk op de website voor ons actuele programma. www.deallinclusivewijk.nl
contactpersonen: Carla Onderdelinden, Patricia van der Haak

Colofon

Informatie delen of gebruiken?

Je mag deze informatie delen of gebruiken onder de volgende voorwaarden:

- je vermeldt onze naam: **de all inclusive wijk**
- je vermeldt de auteurs: **transitiereizen** - Carla Onderdelinden en Patricia van der Haak
- je verwijst met een link naar onze websites: www.deallinclusivewijk.nl en www.transitiereizen.nl
- je intentie is integer

Twijfel je of je aan de voorwaarden voldoet? Neem dan gewoon even contact met ons op.

Contact

Carla Onderdelinden
carla@transitiereizen.nl
06-37.55.35.36

Patricia van der Haak
patricia@transitiereizen.nl
06-46.86.59.17

de all inclusive wijk is een initiatief van **transitiereizen**

www.transitiereizen.nl
www.deallinclusivewijk.nl

transitiereizen

begeleiders van transformatie

Transitiereizen
Vondellaan 22
6824 ND Arnhem

www.transitiereizen.nl
www.deallinclusivewijk.nl

Transitiereizen verbindt de huidige maatschappelijke uitdagingen met nieuwe inzichten over samenleven en samenwerken.

Carla Onderdelinden en Patricia van der Haak zijn specialisten op het gebied van systeeminnovatie, integrale gebiedsontwikkeling en nieuwe economie. Zij ontwerpen duurzame sociaal-economische modellen op basis van een integraal-holistische visie. Carla en Patricia adviseren publieke en private partijen die de Nederlandse economie en samenleving structureel willen veranderen; lokaal, regionaal en nationaal.

Met hun werk dragen zij bij aan de ontwikkeling van een waardevolle economie, een inclusieve samenleving en een duurzame leefomgeving.

De all inclusive wijk is een initiatief van Transitiereizen.

Ga mee op reis!

Carla Onderdelinden
carla@transitiereizen.nl
06-37.55.35.36

Patricia van der Haak
patricia@transitiereizen.nl
06-46.86.59.17

systemproblemen oplossen

een praatplaat van de all inclusive wijk

versie augustus 2019

© transitiehuizen / de all inclusive wijk

www.deallinclusivewijk.nl